

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskrift

til

den offentlige

Afgangsexamen og Hovedexamen

i

Frederiksborg lærde Skole

i Juni 1853.

Kjøbenhavn.

Ny Kjøbing Kathedralskole.

Judbndelseskrift

til

den offentlige

Afgangsexamen og Hovedexamen

i

Frederiksborg lærde Skole

i Juli 1853.

- I. Chronologisk Oversigt over de mærkeligste Begivenheder i vort Fædrelands Historie fra Begyndelsen af Aaret 1848 til 5te Juni 1853, af Adjunkt S. P. F. Kønigsfeldt.
  - II. Skolefesteretninger for Skoleaaret 1852—1853 af Dr. H. M. Flemmer, Statsraad, Professor og Skolens Rector.
-

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. E. Scharling.

Chronologisk Oversigt

over

de mærkeligste Begivenheder i vort Fædrelands Historie
fra Begyndelsen af Aaret 1848 til 5te Juni 1853.

af

J. P. F. Konigsfeldt.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. E. Scharling.

1853.

Hvad disse faa Blade indeholde, er nærmest at betragte som Fortsættelse af et større Arbejde, som jeg 1848, under Titel af „Danst Chronologi, eller Oversigt efter Aarsfølgen af de betydeligste Begivenheder i den danske Historie“, har meddeelt i 2den Deel af „Historiske Aarbøger, udgivne ved den danske historiske Forening“. Men paa den anden Side kan det ogsaa ansees som det første Afsnit af en historisk Oversigt over den nye Periode i vort Fædrelands Historie, som tager sin Begyndelse med Kong Frederik d. 7des Thronbestigelse, og af hvilken de første halvstjette Aars mærkværdige Begivenheder her meddeles. Disse ere i flere Henseender af høist forskjellig Art, men dog indbyrdes ordnede efter Tidsfølgen, saaledes at de blodige Dage i den treaarige Krig for Slesvigs Bevarelse findes fredeligt varrede med den Dag, som nu fjerde Gang er vendt tilbage, da vor Konge „af fri Kongelig Magtsfuldkommenhed“ indrømmede sit Folk Andeel i Statemagten, og med de følgende, da vigtige Love, Resultater af den nye Forfatning, ere emanerede. Til denne kongelige Gave, hvortil det danske Folk under Krigen har viist sig ligesaa modent som værdigt, til denne ved eendrøgtig Samvirken imellem Konge og Folk tilveiebragte Forfatning knytter sig Haabet om vore Forholds fremtidige Udvikling til Danmarks Vre og Vel; og det maa derfor fremfor Alt være fædrelandsfæindede Mænd magtpaaliggende at haandhæve og værne om den unge Frihed. — Da nærværende Arbejde udkommer som Leiligheds-skrift, maa det afbrydes midt i de politiske Forhandlinger, som i den sidste Tid have fængslet

Alles Opmærksomhed, nemlig Ordningen af Statsbelænes indbyrdes Forhold efter Krigens heldige Tilendebringelse og Afgjørelsen af det vigtige Spørgsmaal, om vor gamle, i Kongeloven indeholdte og i Grundloven stadfæstede Arvesølge skal ophæves eller ikke. Gid denne Kamp, som nu skal udkæmpes med Andens Vaaben, snart maatte faae et ligesaa hæderligt og heldigt Udfald som hiin første! Gid vort Fædreland maa finde sin bedste Styrke ligeoverfor Udlandet i Enighed, hvor denne blot kan bestaae med Samvittighederne, og i gjensidig Tillid imellem Folket og dets Regjering, som bringer dem til at møde hinanden og virke sammen i Kjærlighed; og gid den danske Regjering og det danske Folk aldrig maae forspilde Noget af den Agtelse og Beundring, som de nylig have indlagt sig i Kampen mod en overmægtig Fjende, ved deres Færd i Fredens Dage!

A.

1848.

(20 Januar) Kong **Christian VIII.** dør paa Amalienborg. Hans Søn, Kong **Frederik VII.**, bestiger Thronen.

(28 Januar) Et kongeligt Rescript udstedes angaaende Indførelsen af en fælles Forfatning for Kongeriget Danmark og Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen, ved Stænder med besluttende Indflydelse paa forskjellige Dele af Statsstyrelsen.

(26 Februar) Kong **Christian VIII.**'s Lig bisættes i Roeskilde-Domkirke.

(11 Marts) Offentlig Forsamling i Casino i Kjøbenhavn for at modarbejde det slesvigholsteenske Parties statsopløsende Bestræbelser.

(18 Marts) En Forsamling af slesvigiske og holsteenske Stænderdeputerede i Rendsborg beslutter at sende en Deputation til Kongen for at fordre Slesvigs og Holsteens Forening ved en fælles fri Forfatning, Slesvigs Indlemmelse i det tydske Forbund o. M.

(20 Marts) Anden offentlige Forsamling i Casino, hvor man aftaler, den næste Dag at forebringe Kongen Folkets Ønske, at Kongen uopholdelig vil omgive Thronen med Mænd, der besidde Folkets Tillid.

(21 Marts) Kjøbenhavns Magistrat og Borgerrepræsentanter begive sig, ledsagede af en Folkestare af flere tusinde Mennesker, fra Raadhuset til Christiansborg, hvor Borgerrepræsentanternes Formand, Etatsraad **Hvidt**, overleverer Kongen en Adresse. Kongen erklærer, at han allerede har opløst det gamle Ministerium¹⁾.

¹⁾ De under d. D. entledigede Geheime-Statsministre vare: Paul

(22 Marts) Den slesvigholsteenske Deputation ankommer til Kjøbenhavn. — Et nyt Ministerium dannes (see 24 Marts).

(24 Marts) En provisorisk Regjering for „Schleswig-Holstein“, bestaaende af Advokat Beseher, Prinds Frederik af Augustenborg, Klosterprovst Grev Reventlow = Preetz, Kjøbmand M. T. Schmidt og Advocat Bremer, oprettes i Kiel (om Natten). Prinds Frederik af Augustenborg (Prindsen af Noer) stiller sig, under det Foregivende, at Kongen var usri og i Pobelens Bold, i Spidsen for Oprøret, og overrumpler med det i Kiel garnisonerende 5te Jægercorps Rendsborg. — Kongen svarer den slesvigholsteenske Deputation, at Holsteen skulde som tydsk Forbundsstat erholde sin egen frie Forfatning, men at han hverken havde Ret eller Magt eller Villie til at indlemme Slesvig i det tydske Forbund, hvorimod Slesvigs uopløselige Forbindelse med Danmark skulde styrkes ved en fælles fri Forfatning. — De nye ansvarlige Ministre udnævnes, nemlig Grev Adam Vilh. Moltke Premierminister, Finantsminister og interimistisk Marineminister²⁾, Kammerherre Bardenheub Justitsminister, Kammerherre Grev Knuth Udenrigsminister, Kammerpræsident Bluhme Handelsminister, Pastor Mag. Monrad Minister for Kirke- og Underviisningsvæsenet, Capitain Tschering Krigsminister, Etatsraad Hvidt og Høiesteretsadvocat Lehmann Ministre uden Portefeuille; hvorved den collegiale Bestyrelsesform, som havde fundet Sted i Danmark siden

---

Chr. v. Stemann, Grev Adam Vilh. Moltke til Bregentved (jfr. 24 Marts), Dr. jur. Anders Sandøe Ørsted (jfr. 21 Apr. 1853), Grev Heinr. Anna Reventlow = Criminil (jfr. 27 Jan. 1852) og Grev Carl Moltke til Rüttschau (jfr. 13 Juli 1851 og 27 Jan. 1852).

²⁾ Under 6 April udnævntes Commandeurcapitain Kammerherre Zahrtmann til Marineminister.

Souverainitetens Indførelse, ophæves. — En provisorisk Forordning om Pressesforholdene udstedes, hvorved alle Lovbud, som yderligere indskrænkede Trykkesfriheden siden Forordn. af 27 Sept. 1799, tilligemed Censuren for domsældte Forfattere og flere andre Straffe i Pressesager ophæves.

(28 Marts) De første Tropper, bestemte til at dæmpe Oprøret i Hertugdømmerne, afgaae fra Kjøbenhavn.

(4 Apr.) Kongelig Kundgjørelse angaaende Sammenfaldelsen af en Rigsforsamling til at overveie Lovudkast om en ny Statsforfatning; hvorved Rescriptet af 28 Januar tilbagekaldes. — Preussiske Tropper rykke ind i Holsteen og besatte Rendsborg.

(5 Apr.) Det kongelige danske Cancelli ophører. — Kongen afreiser til Hæren.

(9 Apr.) De kongelige Tropper slaae Oprørerne ved Bau og Flensborg, og besatte denne Stad; de oprørste Troppers Anfører, Prinds Frederik af Augustenborg, opholder sig der under Træfningen og flygter derfra, da den var tabt.

(10 Apr.) Kongen holder sit Indtog i Flensborg.

(Natten t. 11 Apr.) De kongelige Tropper rykke ind i Staden Slesvig.

(12 Apr.) Lærnførde besattes fra Søsiden.

(23 Apr., 1ste Paasteddag) Slag ved Slesvig, under Generalmajor Hedemanns Anførsel, mod en langt overlegen Hær af Preussere og tydske Forbundstropper under Anførsel af General Wrangel.

(24 Apr., 2den Paasteddag) Den danske Hær trækker sig tilbage til Flensborg (Fægning ved Oversø), hvorfra Hovedstyrken gaaer over til Als. Preusserne og de tydske Forbundstropper besatte i de følgende Dage hele Hertugdømmet Slesvig.

(29 Apr.) Kongen kommer tilbage til Kjøbenhavn.

(2 Mai) Preusserne, i Forening med Oprørerne, rykke ind i Jylland, hvor de besatte Kolding, Fredericia og Veile.

(8 Mai) Sø-Capitain Steen Bille besyder med Dampskibet Hekla og nogle Kanonbaade Fredericia = Castel. Preusserne bombardere Middelfart og afbrænde Strøb.

(25 Mai) De preussiske og oprørste Tropper trække sig ud af Jylland.

(28 Mai) Den danske Hær gjør Angreb paa de tydske Forbundstropper (Hannoveranere, Mecklenburgere og Oldenburgere) og slaaer dem ved Nybel i Sundeved.

(5 Juni) Slag ved Dybbel: Preusserne og Forbundstropperne, under Generalerne Wrangel og Falkett, gjøre Forsøg paa at fordrive de Danske fra deres Stilling i Sundeved, men kastes tilbage; tre frivillige Officerer i den danske Hær fra Broderrigerne, Normanden Lieutenant Leop. Lovvenfjold og de svenske Lieutenanter Leionhufvud og Sommelius, blive dødeligt saarede.

(Matten t. 7 Juni) Overfald af fiendtlige Friskarer paa det høire Flankecorps af den danske Hær ved Hopttrup i Nærheden af Haderslev.

(8 Juni) Svenske Hjelptropper lande i Syen, hvor de forblive.

(29 Juni) De danske Forposter i Haderslev angribes af Fjenden.

(30 Juni) Den danske Hær trækker sig tilbage til Kolding.

(2 Juli) En Vaabensstilstands-Convention slutes under svensk Mægling i Malmø med Preussen, som bliver ratificeret i Berlin af Kongen, men som den commanderende General Wrangel vægrer sig ved at efterkomme.

(3 Juli) En Opstand af Negerflaverne paa St. Croix

udbryder om Ratten. Generalgouverneur Scholten proclamerer Slavernes Emancipation paa de dansk-vestindiske Der³⁾.

(29 Juli) Kongel. Resolution angaaende Indretning af en statsvidenskabelig Examen ved Kjøbenhavns Universitet.

(26 Aug.) En ny Vaabenstilstand paa 7 Maaneder sluttet med Preussen og det tyske Forbund under Kong Oscars Mægling i Malmø.

(17 Sept.)⁴⁾ Thorvaldsens Museum i Kjøbenhavn aabnes.

(5 Oct.) Valg i hele Kongeriget paa Afsendinge til den ved den kongel. Kundgjørelse af 4 April bebudede Rigsforsamling.

(23 Oct.) Den danske Rigsforsamling aabnes paa Christiansborg af Kongen.

(15 Nov.) Marsministeriet opløses, og 5 af dets Medlemmer, Bluhme, Knuth, Monrad, Tscherning og Lehmann, udtræde⁵⁾.

(16 Nov.) I de udtraadte Ministres Sted udnævnes Premierminister Grev Moltke til Udenrigsminister ad interim, Generalmajor Hansen til Krigsminister, Grev Spønneck til Finansminister, Etatsraad Dr. jur. Bang til Indenrigsminister, Professor Dr. Madvig til Kirke- og Underviisningsminister og Professor Dr. Clausen til Minister uden Portefeuille.

(24 Nov.) Kongelig Kundgjørelse om Fordelingen af Regjeringsforretningerne imellem de forskjellige Ministerier, samt Ophævelsen af de tilbageværende Collegier og flere Auctoriteter.

(15 Dec.) Kongen udsteder en Proclamation til sine Undersaatter i Slesvig og Holsteen i Anledning af den

3) Stadfæstet ved Kongel. aabent Brev af 22 Sept. s. A.

4) Tiaarsdagen efter Thorvaldsens Tilbagekomst til Kjøbenhavn.

5) Etatsraad Zvidt var allerede udtraadt siden 1 Nov.

for Hertugdømmerne ifølge Conventionen af 26 Aug. oprettede Fællesbestyrelses Boldsfærd.

1849.

(22 Januar) Sammenstød ved Brøns i det nordvestlige Slesvig imellem Landbefolkningen og slesvigholsteenske Jægere og Dragoner, hvorved flere dræbes og saares.

(9 Febr.) En Landbo=Commission nedfattes for at overveie Forslag til Reformer Landboforholdene vedkommende.

(12 Febr.) Lov om almindelig Værnepligt for Kongeriget Danmark.

(21 Febr.) Kongen erklærer Vaabenstilstands=Conventionen af 26 Aug. f. A. for at være traadt ud af Kraft med førstkommende 26 Marts⁶⁾.

(3 Apr.) Fjendtlighederne begynde atter baade til lands og tilvands: den danske Hær rykker fra Nørre=Jylland og Als ind i Slesvig; Saderslev og Abenraa besættes, den sidste fra Søsiden⁷⁾; Fægtning ved Agbøll i Sundeved.

(5 Apr., Skjærtorsdag) Efter en lang og heftig Kamp med Landbatterierne ved Ekernførde maae Linieskibet Christian VIII. og Fregatten Gefion stryge Flag; og det første, som under Kampen var kommet i Brand, springer i Luften.

(6 Apr., Langfredag) Træfning ved Ulderup i Sundeved: de danske Forposttropper angribes af en overlegen fjendtlig Styrke, som kastes tilbage.

(12 Apr.) Kongelig Resolution angaaende Nedlægelsen af Sorø academiske Læreanstalt.

(13 Apr.) Træfning ved Dyppel: Tydskerne (Bairere og Sachser) rykke ned mod Alsfund, men drives til

6) Den blev dog senere forlænget paa en Uge, til 3 April.

7) Begge Stæder bleve igjen forladte i de næste Dage.

bage ved Ilden fra de faste Batterier paa Als og Kanonbaadene; to sachsiske Kanoner tages.

(20 Apr.) Fjenden (de oprørste Tropper) gaaer ind i *Nørre-Jylland* og besætter *Kolding*.

(23 Apr.) Slag i og ved *Kolding*: de danske Tropper drive efter en heftig Kamp Insurgenterne ud af Byen; men da den bliver bestudt, trække de sig tilbage.

(7 Mai) Træfning ved *Gudsø* imellem den danske Hær og Insurgent- og Rigsstroker. Hærens Hovedstyrke under Generalmajor *Bülöw* trækker sig tilbage til *Fredericia*.

(7—9 Mai) Generalmajor *Ryes* Brigade trækker sig kæmpende tilbage til *Weile*, og derfra bag *Horsens*.

(13 Mai) Udfald fra *Fredericia* og Kamp med den foran Fæstningen staaende fjendtlige Hærsdeling.

(16 Mai) Fjenden begynder at bombardere *Fredericia*.

(17 Mai, Chr. Himmelfd.) Lybsterne besyde uden Virkning *Sønderborg* og Batterierne paa *Als*.

(30 Mai) Kongel. Rundgjørelse angaaende Civillisten.

(31 Mai) Cavalleri-Fægtning ved *Narhuus* imellem danske Dragoner og preussiske Husarer.

(5 Juni) Kong *Frederik VII.* slutter Rigsforsamlingen, og sanctionerer paa *Christiansborg* "**Danmarks Niges Grundlov**", hvorved Danmark omdannes til et constitutionelt Monarchi, idet Kongen deler den lovgivende Magt med Rigsdagen, som bestaaer af Folkethinget og Landsthinget.

(6 Juni) Kamp i *Sundeved* ved *Alsund*.

(16 Juni) Lov angaaende Valgene til Rigsdagen.

(21 Juni) Fjenden besætter *Narhuus*.

(6 Juli) Slag ved *Fredericia*: den danske Hær, henved 20,000 Mand, gjør (om Natten Kl. 1) Udfald fra Fæstningen under Generalerne *Bülöw*, de *Meza*, *Rye*, *Schleppergrell* og *Moltke*; Insurgenterne blive aldeles slagne, og

omtrent 2000 Mand gjøres til Fanger; Beleiringskystet erobres, og Beleiringen hæves. Generalmajor Olaf Rye falder.

(10 Juli) En Baabensstilstands-Convention tilligemed Freds-Præliminaries afflutes med Preussen i Berlin paa 6 Maanedes.

(24 Juli) De tydske Tropper bryde op fra Aarhus.

(2 Aug.) De sidste preussiske Tropper tilligemed den commanderende General Prittwitz forlode Kolding, og Nørre-Jylland bliver derved ganske rømmet af Fjenden.

(25 Aug.) Den ved Baabensstilstands-Conventionen af 10 Juli anordnede Bestyrelsescommission for Hertugdømmet Slesvig indsættes af de dertil beskaffede Commissarier i Flensborg.

(27 Aug.) De første svensk-norske Tropper, bestemte til under Baabensstilstanden at besætte Nord-Slesvig, ankomme til Flensborg.

(9 Sept.) Festlig Modtagelse af de tilbagevendende Krigere i Kjøbenhavn, Frederiksborg og Helsingør.

(4 Dec.) Valg i samtlige Valgkredse i Kongeriget paa Medlemmer af Folkethinget.

(29 Dec.) Valg paa Medlemmer af Landsthinget.

1850.

(20 Januar) Adam Weblenschläger (f. 14 Nov. 1779) dør i Kjøbenhavn.

(30 Jan.) Den første danske Rigsdag efter Grundloven af 5 Juni 1849 aabnes paa Christiansborg. (Sluttet 29 Juni).

(28 Apr.) Lov, hvorved den jorddrottlige Skiftejurisdiction og Overformynderibestyrrelse samt den Godseierne paa lagte Bestyrrelse af Lægdsræfenet ophæves.

(13 Mai) Bekjendtgjørelser angaaende en Underviisningsplan og Examensbestemmelser for de lærde Skoler i Danmark, samt angaaende Afgangsexamen for Privatister og private Skoler, og en forandret Inddeling af det academiske Aar ved Kjøbenhavns Universitet.

(20 Juni) Lov om Udjevning af Forstjellen imellem privilegeret og uprivilegeret Hartkorn. — Lov om Dpretelse af Creditforeninger og Laanekasser for Grundeiere.

(2 Juli) Fredsslutning i Berlin imellem Danmark og Preussen i det tydske Forbunds Navn.

(4 Juli) Love om Afløsning af det Gaarde og Boelssteder paahvilende Hoveri og lignende Pligtarbejde, samt om Afløsning af det tidligere af Huse og Boliger paa Landet belingede Pligtarbejde.

(13 Juli) Bestyrelsescommissionen for Hertugdømmet Slesvig opløses, og dens danske Medlem, Kammerherre og Cabinetssecretair **Fred. Ferd. Tillisch**, overtager ifølge kongelig Ordre af 11 Juli midlertidig som overordentlig Regeringscommissair den civile Styrelse af Hertugdømmet⁸⁾.

(16 Juli) De danske Tropper rykke fra Als, Fyen og Jylland ind i det Slesvigiske.

(17 Juli) Femern besættes af danske Tropper uden Modstand.

(24 Juli) Kamp ved Popholt og Stenderup imellem Flensborg og Slesvig.

(25 Juli) Slag ved Isted; den danske Hær, under Anførsel af Generalmajor **Krogb**, vinder en afgjørende Seier over Dyrøverne. Generalmajor **Schlepppegrell** og Obersterne **Læssøe** og **Trepka** falde. Slesvig besættes strax efter Slaget.

⁸⁾ Indtil 5 Marts 1851, da Geheimeraad **Tillisch** udnævntes til Minister for Slesvig.

(28 Juli) **Ækernførde** besattes.

(2 Aug.) En Protocol angaaende Dyrholdelsen af det danske Monarchies Integritet undertegnes i London af Repræsentanterne for Danmark, Frankrig, Storbritannien, Rusland og Sverrig og Norge⁹⁾.

(6 Aug.) **Husum** besattes uden Modstand.

(7 Aug.) Kong **Frederik VII.** vies til venstre Haand til **Louise Christine** Grevinde af **Danner** i **Frederiksborgs** Slotskirke af **Biskop Mynster**. — En Explosion af Laboratoriet i **Kendsborg** forvaarsager stor Ødelæggelse. — **Frederiksstad** besattes efter en kort Kamp.

(8 Aug.) Fægtning ved **Sorgbro** og **Stenten=Mølle**.

(9 Aug.) **Tønning** besattes uden Modstand.

(17 Aug.) Convention i London med den engelske Regering, ifølge hvilken de danske-guineiske Besiddelser overlades England.

(8 Sept.) Fægtning ved **Süderstapel**.

(12 Sept.) Insurgenterne gjøre Angreb paa den danske Hærs venstre Fløi ved **Midsunde** og **Ækernførde**, men drives tilbage.

(16 Sept.) **Jøhr** besattes.

(29 Sept.) Insurgenterne, under deres General **Wilken**, gjøre Angreb paa den høire Fløi ved **Frederiksstad** og **Tønning**; de vedblive i de følgende Dage at beskyde **Frederiksstad**, som for Størstedelen afbrænder.

(4 Oct.) Insurgenterne storme gjentagne Gange forgjæves og med stort Tab Skandserne ved **Frederiksstad**, som forsvares af Commandanten, Oberstlieutenant **Selgesen**; hvorpaa de trække sig tilbage.

(31 Dec.) Sidste Fægtning i den slesvigske Krig, ved **Holm** og **Möhlhorst**.

⁹⁾ Den tiltraadtes af Østerrig 23 Aug. s. 9.

1851.

(3 Januar) Lov om Pressens Brug.

(5 Januar) Pensionsløve.

(11 Jan.) Det slesvigholsteenske Statholderstab og Landsforsamlingen i Kiel underkaster sig de tydske (den øster-rigiske og preussiske) Forbundscommissairs Fordringer: at ophøre med Fiendslighederne og reducere Hæren.

(16 Jan.) Geheimeconferentsraad Grev Keint. Re-ventlow-Criminil overtager ifølge kongelig Ordre midler-tidig Bestyrelsen af Hertugdømmet Lauenborg, og tager de lauenborgske Tropper i Led paa Torvet i Rasteborg.

(24 Jan.) Kongen udsteder Tassigelses-Proclamationer til Armeen og Marinen i Aaledning af Krigens Tilende-bringelse.

(2 Febr.) Den kongel. danske Commissair, Grev S. Reventlow-Criminil og Forbundscommissairerne indsatte i Kiel en ny Regjering for Hertugdømmet Holsteen.

(2—20 Febr.) De fra Krigen tilbagevendende Troppers festlige Indtog og Modtagelse i Kjøbenhavn.

(7 Febr.) Lov om den jydsk Fuldgrandses Dphævelse og Consumtionens Dphæve udenfor samt Omordning i Kjøbenhavn¹⁰⁾.

(8 Febr.) Frederiksort besættes af danske Tropper.

(9 Febr.) Den Nord for Eideren beliggende Deel af Rendsborg (Kronværket) besættes af danske Tropper.

(5 Marts) Kongel. Rescript, hvorved Kongen selv overtager Regjeringen af Hertugdømmet Slesvig.

(9 Marts) Hans Christian Ørsted (f. 14 Aug. 1777 i Rudkjøbing) dør i Kjøbenhavn.

---

¹⁰⁾ Efter samme Lov ophørte Consumtionen ogsaa for Kjøbenhavn fra 1 Apr. 1852.

(11 Martz) Lov angaaende Postforsendelser.

(25 Martz) Lov, indeholdende Bestemmelser om Jagten og Afløsning af Jagtretten.

(8 Apr.) Lov om Selveiendoms Indførelse paa det Staten tilhørende Bøndergods.

(9 Apr.) Lov angaaende Pensionering af Militair-Staternes Underklasser samt om Invalidesforsørgelse.

(13 Apr.) Lov om Egtesskabs Indgaaelse udenfor de anerkjendte Troesfandsfund eller imellem Medlemmer af forskellige Troesfandsfund.

(10 Mai) Kongen udsteder et Patent for Hertugdømmet Slesvig angaaende Amnesti, hvorfra 33 af de virksomste Deeltagere i Oprøret udelukkes, deriblandt Hertug Christian og Prinds Frederik af Augustenborg med deres Familier.

(14 Mai) En Forsamling af „Notabler,“ eller udvalgte Mænd fra Kongeriget Danmark, Hertugdømmet Slesvig og Hertugdømmet Holsteen, træder efter kongelig Ordre sammen i Flensborg, for at raadslaae om Ordningen af de til det danske Monarchi henhørende Landsdeles indbyrdes Forhold, fornemmelig Hertugdømmet Slesvigs Stilling i samme.

(5 Juni) En Protocol undertegnes i Warschau imellem Danmarks og Ruslands Repræsentanter, hvorved Keiser Nicolaus af Rusland for sig og sin Linie gjør Afkald paa de eventuelle Rettigheder, som maatte tilhøre ham til en Deel af Holsteen, til Fordeel for Prinds Christian af Glücksborg og hans mandlige Afkom.

(13 Juli) Ministerforandring: 3 Ministre, Rosenørn¹¹⁾, Hansen og Clausen, udtræde; den forrige Minister for Slesvig, Geheimeconferentsraad Tillisch udnævnes til

11) Kammerherre Rosenørn var 21 Sept. 1849 fulgt efter Statsraad Bang som Indenrigsminister.

Indenrigsminister, og Justitsminister, Geheimeconferentsraad Bardenfleth til Minister for Slesvig; 3 nye Ministre, Generalauditeur Dr. jur. Scheel som Justitsminister, Oberst Sibiger som Krigsminister og Geheimeconferentsraad Grev Carl Moltke uden Portefeuille, indtræde.

(18 Oct.) Ministrene Reetz¹²⁾, C. Moltke og Sibiger astraße; Geheimeconferentsr. Bluhme udnævnes til Udenrigsminister ad inter., og Generalmajor Flensburg til Krigsminister.

1852.

(27 Januar) Et nyt Ministerium dannes: Premierministeren Grev A. V. Moltke og Ministrene Tillisch, Flensburg, van Doekum¹³⁾ og Bardenfleth udtræde; den interim. Udenrigsminister Bluhme bliver tillige interimistisk Premierminister for Kongeriget Danmark; Generallieutenant Hansen Krigsminister, Grev Sponeck Finantsminister og Commandeurcapit. Steen Bille Marineminister for hele Monarchiet; Generalauditeur Scheel fremdeles Justitsminister for Kongeriget Danmark; Domainedirecteur, Statsraad Bang interim. Cultusminister¹⁴⁾ samt Indenrigsminister for Kongeriget Danmark; Grev C. Moltke Minister for Slesvig, og Grev Reventlow-Criminil for Holsteen og Lauenborg.

(28 Jan.) Kongelig Kundgjørelse om den fremtidige Ordning af Monarchiets Styrelse som Heelstat og Gjenop-

12) Kammerherre Reetz havde været Udenrigsminister siden 6 Aug. 1850.

13) Capitain i Sø-Staten van Doekum havde været Marineminister siden 25 Nov. 1850.

14) Statsraad Bang var interimistisk Kirke- og Undervisningsminister fra 7 Dec. 1851, da Professor Madvig udtraadte af Ministeriet, til 3 Juni 1852, da Statsraad Simony udnævntes til Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

rettelsen af Geheime=Statsraadet, hvori Arveprindsen atter faaer Sæde.

(18 Febr.) En Protocol undertegnes i Kiel af Grev Reventlow=Criminil og de tydske Forbundscommissairer, hvorved Hertugdømmet Holsteens Regjering igjen overgives til Kongen af Danmark. De østerrigiske og preussiske Pacificationstropper forlade Hertugdømmet.

(21 Marts) Eufedronning Marie Sophie Frederike døer paa Amalienborg.

(26 Marts) Coloniallov for de dansk=vestindiske Besiddelser.

(29 Marts) Nye Amnestipatenter udstedes for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen (see 10 Mai 1851); Udelukkelsen indskrænkes til 21 Personer, blandt hvilke de augustenburgske Prindsen, samt dem, der ved Oprørets Udbrud stode i kongelig Tjeneste som Officerer.

(14 Apr.) Lov, indeholdende Bestemmelser om Kornetiendens Forandring fra Jdelse i Kjarven til faste aarlige Afgifter.

(28 Apr.) Joach. Fred. Schouw (f. 7 Febr. 1789) døer i Kjøbenhavn.

(5 Mai) En Appellationsret (Hoiesteret) for Hertugdømmet Slesvig oprettes i Flensborg.

(8 Mai) Tractat i London imellem Danmark, Østerrig, Frankrig, Storbritannien, Preussen, Rusland, samt Sverrig og Norge, hvorved Arvesølgen i det samlede danske Monarchi ved den kongelige Mandstammes Uddoen gaaer over til Prinds Christian af Glücksborg og hans mandlige Descendenter af hans Egteffab med Prindsesse Louise af Hessen.

(4 Aug.) Valg paa Medlemmer af Folkethinget.

(Sept.) Sløifningen af Xendsborgs Fæstningsværker begynder.

(4 Oct.) Kongeligt Budskab om Kronens Overgang til Prinds Christian af Glücksborg og hans mandlige Efterkommere med Prindsesse Louise af Hessen, samt om Ophevelse af de kvindelige Liniers Arveret efter Kongeloven.

(30 Dec.) Hertug Christian August af Augustenborg udsteder i Frankfurt am Main en Cessions- og Renunciationsact, hvorved han for sig og sine Efterkommere afstaaer de hertugelig=augustenborgske Besiddelser paa Als og Hertugdømmet Slesvigs Fastland til den danske Krone for $1\frac{1}{2}$ Million Species.

1853.

(13 Januar) Kongen opløser Folkethinget paa Grund af Dissens imellem Regjeringen og Thingets Majoritet.

(4 Febr.) Den slesvigiske Minister, Grev Moltke¹⁵⁾, udsteder Forbud imod, at to danske Blade, „Fædrelandet“ og „Dagbladet“, holdes og udbredes i Hertugdømmet Slesvig.

(26 Febr.) Ved de nye Folkethingsvalg gjen vælges de fleste af det opløste Things Medlemmer, saavel af Oppositionen som af „Bondevenerne“, Ministeriets Tilhængere.

(2 Marts) Patent angaaende Indlemmelsen af de forhenværende hertugelig=augustenborgske Besiddelser paa Als og Hertugdømmet Slesvigs Fastland i de nærmest liggende kongelige Amt.

(18 Apr.) Den forenede Rigsdag forkaster det kon-

---

15) Grev C. Moltke til Mütschan var en af de under 21 Marts 1848 entledigede Geheime-Stateministre og den sidste Præsident i det slesvig-holsteen-lauenburgske Cancelli; jfr. S. 5-6.

gelige Budskab om Arvesølgens Ordning ¹⁶⁾ med 45 Stemmer imod 97 ¹⁷⁾.

(19 Apr.) Kongen opløser begge Rigsdagens Afdelinger paa Grund af Udfaldet af Arvesagen.

(21 Apr.) Ministrene Bang og Simony udtrede, og interim. Udenrigsminister Bluhme ophører at være Premierminister; i deres Sted udnævnes Geheimeconferentsr. A. S. Ørsted til Premierminister samt Indenrigs- og Cultusminister for Kongeriget Danmark.

(5 Mai) Patenter for Hertugdømmet Holsteen angaaende Tarifanordninger til Gjennemførelse af Monarchiets Toldeenhed og for Hertugdømmet Slesvig angaaende Samfærdselen med Holsteen.

(27 Mai) Nye Valg paa Medlemmer af Folkethinget.

(3 Juni) Valg paa Medlemmer af Landsthinget. — Patent angaaende Jurisdictionen paa de adelige Godsfer og i de octroierede Koge i Hertugdømmet Slesvig.

(5 Juni) Grundlovens Aarsdag høitideligholdes ved Folkefester rundt om i Landet, i Kjøbenhavn ved et stort Janetog til Christiansborg og andre Festsigheder.

16) Forkastelsen gjaldte alene den sidste Deel af det kongel. Budskab, som antoges ikke at være nødvendiggjort ved de med Udlandet afsluttede Tractater og at være farlig for Danmarks Selvstændighed i Fremtiden; jfr. Conferentsraad Wegeners „Manuskript“ og Statsraad J. E. Larsens Comiteebetænkning og Foredrag i Rigsdagen i denne Sag.

17) Efter Grundlovens § 4 kan, som bekendt, den i Kongeloven fastsatte Arvesølge kun forandres, naar den forenede Rigsdag med tre Fjerdedele af de afgivne Stemmer giver sit Samtykke til Regeringens Forslag.

Efterretninger

om

Frederiksborg lærde Skole

for Skoleaaret 25 Aug. 1852—22 Aug. 1853

af

Dr. H. M. Flemmer,
Statsraad, Professor og Skolens Rector.

Afgangsexamen.

S Overeensstemmelse med Ministerialskrivelse af 10 Juni 1852 afholdtes den skriftlige Deel af Afgangsexamen for 1852 ved Frederiksborg lærde Skole d. 23—25 Juni. Drogaverne, som sendes under Forsegling fra Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, vare følgende.

Tydske Stil.

I de Bøger, der beskrive Henrik den Andens og hans tre Sønners Historie, herer man kun sieldent Marschal Vieillevilles Navn nævne. Dog tog han virksom Deel i de vigtigste Forhandlinger og fortjener en hæderlig Plads ved Siden af hine Tidens store Statsmænd og Krigere. Denne Mand hørte ikke til de mægtige Natureer, der ved deres Genies eller deres Lidenskabs Magt gribe ind i det Hele og tvinge Historien til at tale om dem. Hans Fortjeneste bestod netop i at undgaa Opsigt, og han søgte mere at have Fred med Alle, end at vække Beundring og Misundelse. Endskiøndt tre Gange afløste hinanden, blev han Thronen hengiven med urokkelig Standhaftighed; men han behøvede aldrig, som en hiertes og villieløs Hofmand, at bortgive sin personlige Værdighed for at være sin Konges Ven; han forstod med en stærk Siæl og en roesværdig Selvfornegtelse*) at underkaste sine Ønsker Forholdene. Det lykkedes ham ogsaa at tage den Tyrstegunst, hvormed han havde begyndt, med sig i Graven; thi det for-

---

*) Selbstverläugnung.

tiener at bemærkes, at han døde i det Dieblig, da Catharina af Medicis besøgte ham paa hans Slot. Characterer af dette Slags spille aldrig nogen Rolle i Historien, der mere beretter hvad der skeer ved Kraft, end hvad der forhindres ved Klogskab; men de ere desto taknemmeligere for Biographen, der altid hellere vil vælge sig en Ulykses, end en Achilles til sin Helt.

Udarbeidelse i Modersmaalet.

Hvorledes er Forestillingen om det Ridderlige i Væsen og Character opstaaet og uddannet, og hvori maa det nærmest sættes?

Latinsk Stil.

Blandt de mest glimrende Navne i den græske Litteratur vil Ingen tage i Betænkning at regne Demosthenes. Den, der med Nytte og Fornøielse vil læse Demosthenes's Taler, det Fortræffeligste, som Oldtiden har frembragt i denne Art, maa omhyggelig gjøre sig bekendt med den hele Tidsalders Historie, i hvilken han levede. Men herved støder man paa en ikke ringe Vanskelighed. Demosthenes begyndte at deeltage i Statssagernes Forhandling omtrent Aar 355 før Chr., i en Alder af henved 30 Aar, og levede indtil Aar 322, da han, af Frygt for at blive udleveret til Macedonierne, dræbte sig selv paa Den Calauria. Denne Tids Historie og især Philip af Macedoniens Planer og Bedrifter — thi Alexanders Tog til Asien og Seirvindinger angaae ikke synderlig Demosthenes — have vi, foruden Justinus, som yderst kort og ikke uden betydelige Feil gjennemløber Hovedpunkterne, kun een gammel Skribent, der har beskrevet i Sammenhæng, Diodorus fra Sikilien, hos hvem Alle flage over, at der, for ikke at tale om Talent og

Kunst, ofte i høi Grad savnes Omhu saavel i andre Ting som i at angive Begivenhedernes Orden og Tid. Hvad vi savne hos Diodor, maa Ingen troe, at Plutarch udfylder, der i sin Levnetsbeskrivelse af Demosthenes baade forbigaaer saare mange og vigtige Ting, og ved dem, han fortæller, næsten aldeles undlader Betegnelsen af Tiden. Hvor drifstigt endelig Demosthenes selv og hans Modstandere, Aeschines og Dinarch, idet de lempe Alt efter deres Tales Diemed, baade fordreie Begivenhedernes Sandhed og forvirre deres Orden og Tid, vil den, der foretager sig at sammenligne dem indbyrdes og med Andres Vidnesbyrd, snart opdage.

Latinsk Version.

Tullius S. D. Tironi.

Quo in discrimine versetur salus mea et bonorum omnium atque universæ reipublicæ, ex eo scire potes, quod domos nostras et patriam ipsam vel diripiendam vel inflammandam reliquimus. In eum locum res deducta est, ut, nisi qui deus vel casus aliquis subvenerit, salvi esse nequeamus. Equidem, ut veni ad urbem, non destiti omnia et sentire et dicere et facere, quæ ad concordiam pertinerent; sed mirus invaserat furor non solum improbos, sed etiam eos, qui boni habentur, ut pugnare cuperent, me clamante, nihil esse bello civill miserius. Itaque quum Cæsar amentia quadam raperetur et oblitus nominis atque honorum suorum Ariminum, Pisaurum, Anconam, Arretium occupavisset, urbem reliquimus; quam sapienter aut quam fortiter, nihil attinet disputari. Quo quidem in casu simus, vides. Feruntur omnino condiciones ab illo, ut Pompejus eat in Hispaniam, delectus, qui sunt habiti, et præsidia nostra dimittantur; se ulteriorem Galliam Domitio, citeriorem Considio Noniao — his enim obtigerunt — traditurum; ad consulatus petitionem se venturum neque jam velle absente se rationem haberi sui. Accepimus condiciones, sed ita ut removeat præsidia ex iis locis, quæ occu-

pavit, ut sine metu de his ipsis condicionibus Romæ senatus haberi possit. Id ille si fecerit, spes est pacis, non honestæ, — leges enim imponuntur, — sed quidvis est melius quam sic esse ut sumus; sin autem ille suis condicionibus stare noluerit, bellum paratum est, ejusmodi tamen, quod ille sustinere non possit; tantummodo ut eum intercludamus, ne ad urbem possit accedere, quod sperabamus fieri posse.

Ann ot. (non interpretanda). Scripta est hæc epistola inter ipsa initia belli civilis Cæsariani et Pompejani. Cicero paullo ante ex Cilicia provincia, cui præfuerat, redierat.

Geometrisk Opgave.

Af et Triangels Areal T og de to Sider a og b at finde den tredje Side c og Vinklerne A , B , C .

Exempel: $T = 2 \square'$, $a = 1'$, $b = 5'$.

Arithmetisk Opgave.

At bestemme det tocifrede Tal, som divideret med Ciffrernes Product giver en forelagt Quotient A , og som adderet til Tallet 9 B giver det omvendte tocifrede Tal (d. e. som skrives med de samme to Ciffrer ombyttede).

Exempler: 1) $A = 2$, $B = 3$;

2) $A = 3$, $B = 2$.

Da Underviisningsinspectoren Etatsraad Madvig var forhindret fra selv at overvære Afgangsexamens mundtlige Deel her ved Skolen, blev det overdraget Prof. Dr. Fr. Pange at fungere den gang som Examencommisair, og saaledes holdtes da denne Deel af Proven i hans Overværelse i Tiden d. 1—3 Juli efter det i forrige Aars Skole efterretninger aftrykte Schema. Til Afgangsexamens sidste

Deel indstillede sig de 5 Disciple i VII Cl., som forrige Aar, efter at have afsløvet et toaarigt Cursus i VI Cl., havde underkastet sig dens første Deel, nemlig Michael Frederik Liebenberg Bengon, Nicolai Keimer Rump, Jens Theodor Kragh, Jørgen Christian Fenger Drik og August Wilhelm Staffeldt, hvorimod de 2 Disciple i VII Cl., som samtdigt med disse havde underkastet sig Afgangseramens første Deel efter et eetaarigt Cursus i VI Cl., Paul Sophus Wilhelm Heegaard og Søren Christian Emil Hall, anordningsmæssigt ikke kunde stedes til Provens anden Deel førend efter et toaarigt Cursus i VII Cl. Til Afgangseramens første Deel indstillede sig anordningsmæssigt samtlige 9 Disciple i VI Cl. 3: de aspirerede til Dpflottelse i VII Cl., i hvilket Tilfælde de dem ved Hovederamens givne Charakterer i de Fag, der ikke fortsættes i VII Cl., tillige gjælde som Charakterer ved Afgangseramen. Disse 9 Disciple vare Ernst Christian Schebel, Peter Nicolai Schack Johansen, Joachim Sigismund Ditlev Knuth, Thomas Emil Lund, Diderik August Raaschou, Jens Paulsen Jørgensen, Peder Nielsen, Henrik Steffens Helms og Søren Peter Wilhelm Albrethsen. Af disse 9 Disciple ansaaes efter Hovederamens Udsald 7 for modne til Dpflottelse i VII Cl., Schebel, Johansen, Knuth, Raaschou, Jørgensen, Nielsen og Albrethsen, af hvilke dog Johansen inden det nye Skoleaars Begyndelse blev udmældt for at forberede sig til Afgangseramen til den militaire Høiskole. Resultatet af Afgangseramen i 1852 sees af efterstaaende Schema, der for de 5 Eldres Vedkommende tillige indeholder de dem ved Afgangseramens første Deel i 1851 tilkjendte Charakterer.

Efter endt Examen bekendtgjorde Rector Udfaldet i en Forsamling af Lærere og Disciple, disses Forældre, og hvem der ellers havde bæret os med deres Nærværelse, omtrent med følgende Ord:

„Resultatet af Afgangsexamen har for 4 af de 5 Disciple, som afgaae til Universitetet, været særdeles tilfredsstillende. Af de 65 Charakterer, som ere givne disse 5 Disciple til første og anden Deel af Afgangsexamen, have været 23 Ug., 26 Mg., 1 G., 4 Tg. og 1 Mdl. Paa de enkelte Fag have disse Charakterer været fordeelte saaledes: Tydsk 2 Ug. 2 Mg. 1 G.; Fransk 4 Ug. 1 G.; Religion 3 Ug. 1 Mg. 1 G.; Geographi 3 Ug. 2 Mg.; Naturhistorie 4 Ug. 1 Mg.; Dansk 2 Mg. 2 G. 1 Tg.; Latin mundtlig 4 Mg. 1 G.; Latin skriftlig 4 G. 1 Tg.; Græsk 1 Ug. 3 Mg. 1 Tg.; Historie 1 Ug. 4 Mg.; Arithmetik 1 Ug. 3 Mg. 1 Mdl.; Geometri 2 Ug. 2 Mg. 1 Tg.; Naturlære 2 Ug. 2 Mg. 1 G. Paa Examinanderne have Charaktererne været fordeelte saaledes: M. F. P. Bengon 7 Ug. 4 Mg. 2 G. (Talværdi 94); N. N. Rump 7 Ug. 5 Mg. 1 G. (Talværdi 96); J. Th. Kragh 6 Ug. 6 Mg. 1 G. (Talværdi 95); J. Chr. F. Duf 3 Ug. 8 Mg. 2 G. (Talværdi 90); A. B. Staffeldt 3 Mg. 5 G. 4 Tg. 1 Mdl. (Talværdi 43). Til første Charakter kræves en Talværdi af 79, og den gives for ethvert Resultat, hvis Talværdi ligger imellem 79 og 97 incl. (98 er Minimum for Udmærkelse); til anden Charakter kræves en Talværdi af 41, og den gives for ethvert Resultat, hvis Talværdi ligger mellem 41 og 78 incl. Saaledes sees, at de 4 Første hver for sig have et betydeligt Overskud over Minimum til Første Charakter.

Jeg proclamerer da som Studenter efter fuldstændig

bestaaet Afgangsexamen, i den Orden som Examinens Udfald har bestemt:

Nicolai Reimer Rump,
 Jens Theodor Kragh,
 Michael Frederik Liebenberg Bengon,
 Jørgen Christian Fenger Drik,
 August Wilhelm Staffeldt.

Jeg hilser Dem alle for første Gang med det retteligt erhvervede Studenternavn, og onsker Dem til Lykke med det vundne Resultat. Et vigtigt, et indholdsrigt Afslut af Deres Liv er nu tilendebragt. Det Bånd, der hidtil knyttede Dem til Skolen, er løst for aldrig mere at bindes. Den Sæd, som Skolen har nedlagt i Deres Hjerter, skulle De for Fremtiden selv, selvstændige, ene af Deres egen frie Villie vogte og frede, at den kan vore og trives. Saa viser da, at De have modtaget den gode Sæd i et reent Hjerter, at De have Villie og Evne til at bære den frem, til at lade den modnes og bringe god Frugt. Arbejdstiden er ikke endt med Skolelivet; der forestaaer Dem endnu en lang og alvorlig Kamp. De ville vise under den, at Deres Villie er styrket, at Deres Kræfter ere hærdede, saa at De kunne bære Dagens Hede og Byrde uden at blive trætte. Skolen sender Dem tillidsfuldt ud i Livets Kamp; den stoler paa, at Enhver af Dem i den Stilling, hvortil De kaldes, vil gjøre ærlig Fyldest. Den vil følge Dem med et opmærksomt Øie og glæde sig ved enhver Seier, som De vinde. Veilede Dem hertil kan den ikke mere selv, men den har medgivet Dem en sikker Veileder, i det den har lært Dem at agte Pliigten over alle Ting, at offere Deres bedste Kræfter til at fremme det Sande, det Rette, det Skønne, det Gode. Saalange denne Veileders Røst toner i Deres Indre, ville De aldrig staae raadvilde og tvivlraadige ved Skilleveien, men frisk og freidigt

vandre frem ad den rette Wei, indtil De naae Maalet, som vinker i det Fjerne“.

Underviisningen. Lærerne.

Under 2 Sept. 1852 udnævntes den hidtil constituerede Lærer Cand. Theol. Hans Christian Hertel til Adjunkt. Underviisningen blev i de første Maaneder givet i Dvereensstemmelse med samme Lektionsplan og Fagfordeling, som forrige Skoleaar, blot med den Forandring, at Overlærer Ostermann afgav 1 af de 6 ham anviste Timer i Græst i VI Cl. til Adjunkt Povsen til Tydskt i samme Klasse, samt at Religionsunderviisningen i VII Cl. fra nu af angik hele Classen, ikke som i det forløbne Aar blot den nederste Afdeling. I de 3 Maaneder November, December og Januar, da Adjunkt Knæckenborg paa Grund af Sygdom bevilgedes Dispensation fra sine Embedsforretninger, bleve hans øvrige Fag og Timer interimistisk besørgeede af de andre Lærere, men i Naturhistorien maatte paa Grund af Omstændighederne Underviisningen hvile saalænge, da ingen anden Vicarius var at faae, og Skolens faste Lærere paa Grund af de mange Extratimer, som de allerede i Forveien havde, ikke kunde overkomme at besørge alle Herr Knæckenborgs 32 Timer. Da han ved sin Tilbagekomst fra Frederiks Hospital endnu følte sig noget svag og derfor ønskede at fritages for sine Extratimer, overdroges Underviisningen i Franst i II Cl. til Adjunkt Hertel. Overlærer Ostermanns Fag besørgeedes under hans Fraværelse ved Rigsdagen fra 4 October 1852 til 19 Januar 1853, samt fra 7 Marts til 6 Mai 1853 af Philol. Cand. Peter Jacob Petersen. Til nøiere Overfigt afstrykkes efterstaaende Lektionstabel og Fagfordeling.

Factionstabel.

	VII Cl.	VI Cl.	V Cl.	IV Cl.	III Cl.	II Cl.	I Cl.	Summa ugentlige Timer
Dans	2	2	2	2	4	5	6	23
Tyds	"	3	2	2	2	5	6	20
Franst.	"	2	3	2	2	6	"	15
Latin	10	9	10	10	10	"	"	49
Græst.	6	5	5	5	"	"	"	21
Religion	2	2	2	2	2	3	3	16
Historie	3	3	3	3	3	3	4	22
Geographi . . .	"	1	1	1	1	1	3	8
Mathematik. . .	8	4	4	4	4	4	4	32
Naturlære . . .	4	"	"	"	"	"	"	4
Naturhistorie .	"	1	2	2	3	3	3	14
Skrivning . . .	"	"	"	1	3	4	5	13
Gymnastik. . .	—	—	—	—	—	—	—	5
Hebraist	4	"	"	"	"	"	"	4
Sang.	—	—	—	—	—	—	—	4
Ugentlige Timer	34	34	36	36	36	36	36	

I Mathematik er VII Cl. deelt i 2 Afdelinger hver med 4 Timer, i Hebraist ligeledes hver med 2 Timer. Ved Sangunderviisningen, hvor VII Cl. er dispenseret, men i Dvrigt Clasfeinddelingen ikke kan følges, har hver Deeltagende 1 Time; ved Gymnastikunderviisningen, hvor hvergang 2 à 3 Clasfer ere combinerede, har VII Cl. 1 Time, de Andre hver 2 Timer.

Fagfordeling.

Rector Latin og Græst i VII Cl. . . . 16 Timer ugentligt.
 Overlærer Ostermann Latin i VI og
 V Cl., Græst i VI Cl. . . . 24 — —

Adjunkt Königsfeldt Hebraisk i VII, Historie i VII—V, Geographi i VI og V, Skrivning i IV—I Cl.	28	Timer	ugentligt.
— Lowsen Tydsk i VI—III, Historie og Geographi i III—I Cl.	24	—	—
— Holmstedt Physik i VII, Mathe- matik i VII—IV Cl.	24	—	—
— Børre Religion i VII—I, Dansk i VII—V, Fransk i VI—III Cl.	31	—	—
— Reinhard Latin i IV og III, Græsk i V og IV, Historie og Geographi i IV Cl.	34	—	—
— Knæckenborg Naturhistorie i VI—I, Mathematik i III— I Cl.	26	—	—
— Hertel Dansk i IV—I, Tydsk i II og I, Fransk i II Cl.	34	—	—
— Børre som Gymnastiklærer.	5	—	—
Skoletæller Grøsløv som Syngelærer	4	—	—

Sædvanlig Ertragodtgjørelse af 1 Rbd. 24 St. maaned-
lig for hver Time, de læse over 24 om Ugen, er tilstaaet
de Herrer Königsfeldt, Børre og Reinhard, ligesom ogsaa
Hr. Hertel for hver Time, han læser over 26 om Ugen.
Grunden til denne Ulighed er forklaret i forrige Aars Pro-
gram.

Disciplene.

Disciplenes Antal var ved Slutningen af forrige Skole-
aar 67. Af disse udgik, som ovenfor nævnt, 5 til Uni-
versitetet. 18 nye Disciple optoges. I Aarets Løb ud-
mældtes 11 Disciple, nemlig 1 af VII Cl. for at forberede sig
til Afgangsexamen til den militaire Høiskole, 2 af V og

IV Cl. for at sættes i en Skole i Kjøbenhavn og de øvrige 8, mest af de lavere Classer, for at forlade Studeringerne. Frequenten var i Begyndelsen af Skoleaaret 75 og er nu 68. En Liste over Disciplene i den Orden, hvori de efter den sidste Maanedscensur sidde i Classerne, tilføies med Fædrenes Navne og Stilling i Parenthes.

VII Classe.

- 1) Ernst Christian Schebel (Gaardeier Schebel i Birkerød).
- 2) Paul Sophus Wilhelm Heegaard (Landvæsenscommissair Heegaard i Slangerup).
- 3) Søren Christian Emil Hall (Kjøbmand Hall i Frederiksfund).
- 4) Joachim Sigismund Ditlev Knuth (Amtmand, Kammerherre Grev Knuth i Frederiksborg).
- 5) Diderik August Naaschou (Provst Naaschou i Søborg).
- 6) Peder Nielsen (afd. Gaardeier Niels Pedersen i Forsinge ved Kallundborg).
- 7) Jens Paulsen Jørgensen (Gaardeier Jørgen Christensen i Noddebo).
- 8) Søren Peter Wilhelm Albrethsen (Møller Albrethsen i Hibe Mølle).

VI Classe.

- 1) Thomas Emil Lund (Provst Lund i Tjæreby).
- 2) Eduard Alfred Berner (afd. Generalconsul Berner i Tunis).
- 3) Henrik Steffens Helms (Pastor Helms i Esbønderup).
- 4) Peter Thorolf Martinus Galskjot (Pastor Galskjot i Hillerød).

- 5) Carl Ernst Alexander Fensmark (Kammerherre, Adjutant hos Kongen, Oberst v. Fensmark i Farum).
- 6) August Carl Christian Clausen (forrige Assessor Clausen paa Årø).

V Klasse.

- 1) Henrik Carl Alexander Lassen (Proprietair Cand. theol. Lassen paa Fredensborg).
- 2) Hans Christian Holch (Skolelærer Holch i Gandløse).
- 3) Ole Frederik Emil Fensmark (Broder til Nr. 5 i VI Cl.).
- 4) Thorvald Philip Landsperg (Skovrider Landsperg paa Dæmpegaard).
- 5) Louis Beethoven Jesen (Beinspecteur Jesen i Slagelse).
- 6) Alexander Niels Lorenzen Hansen (Farver Hansen i Hillerød).
- 7) Michael Clausen (Broder til Nr. 7 i VI Cl.).
- 8) Christoffer Joachim Baldemar Landsperg (Broder til Nr. 4 i V Cl.).
- 9) Peter Louis Stricker Gulstad (Controlleur Gulstad ved Dresunds Toldkammer).
- 10) Ferdinand Hans Henrik Verche (Kammerherre Verche i Hillerød).
- 11) Laurits Eiler Gunnerfens (Kobbersmedmester Gunnerfens i Hillerød).
- 12) Caspar Peter Spang (Farver Spang i Hillerød).
- 13) Fridleif Edoardo Sorensen (Pastor Sorensen i Hyllested i Aarhus Stift).

IV Klasse.

- 1) Wilhelm Carl Ravn (Regimentschirurg Ravn i Helsingør).
- 2) Sigfred Diderik Swanberg Rump (Blarmester Rump i Hillerød).
- 3) Niels Hansen Schou (Branddirecteur Schou i Hillerød).
- 4) Johannes Balthasar Gebhard Dbelig (Stovrider Dbelig i Hillerød).
- 5) Thomas Nicolai Topp Nielsen (Pastor Nielsen i Ramlose).

III Klasse.

- 1) Christian Arnold Conrad Wineken (Kjebmand Wineken i Hillerød).
- 2) Carl Julius Uldall (Overauditeur Uldall paa Knivholdt ved Frederikshavn).
- 3) Wilhelm Jacob Branner (Oberstlieutenant v. Branner i Glückstadt).
- 4) Gothelf Carl Andreas Oluf Hørup (Skolelærer Hørup i Thorupmagle).
- 5) Michael Frederik Kamman Blichfeld (Provst Blichfeld i Veiby).
- 6) Knud Arent Larsen Brendstrup (Kjebmand Brendstrup paa Frederiksværk).
- 7) Elias Marcusen (belgiff Consul, Grosserer Marcusen i Helsingør).
- 8) Rudolf Theodor Emil Albrethsen (Broder til Nr. 8 i VII Cl.).
- 9) Hans Hermann Julius Reinsholm (Godsforvalter Reinsholm paa Arresødal).
- 10) Anton Frederik Stanislaus Sciavitsky Dalberg (Major v. Dalberg paa Frederiksværk).

- 11) Harald Andreas From Møller (Stedfader Billedhugger Jahn i Hillerød).
- 12) Peder Wilhelm Honoratus Svanenskjold (Kammerjunker, Skovrider Svanenskjold i Maarum).
- 13) Andreas Nicolai Nielsen (Understutimester Nielsen i Frederiksborg).
- 14) Hans Peter Møller (Broder til Nr. 11 i III Cl.).

II Klasse.

- 1) Axel Lange (afd. Hof- og Stadsretsprocurator F. M. Lange i Kjøbenhavn).
- 2) Carl Wilhelm Christian Nabye (Kjøbmand M. N. N. Nabye i Hillerød).
- 3) Christian Klingberg (Krigsassessor, Distriktslæge Klingberg i Esbønderup).
- 4) Wilhelm Christian Rudolf Kongisfeldt (Adjunkt Kongisfeldt i Hillerød).
- 5) Hans Arng (Colonibestyrer Arng i Grønland).
- 6) Theodor Nicolai Brendstrup (Broder til Nr. 6 i III Cl.).
- 7) Jens Andreas Lund (Broder til Nr. 1 i VI Cl.).
- 8) Christian Peter Margius Petersen (Cancelliraad, Hospitalsforstander Petersen i Hillerød).
- 9) Frederik August Hansen (afd. Forpagter Hansen paa Torstedlund).
- 10) Hans Adolf Lund (Broder til Nr. 1 i VI Cl. og Nr. 7 i II Cl.).

I Klasse.

- 1) Laurits Otto Christian Dttesen (Teglværkseier Dttesen ved Hillerød).
- 2) Theodor Christian Mogens Petersen (Brændevinsbrænder N. Petersen i Hillerød).

- 3) Johan Peter Frederik Nieper (Fuldmægtig Nieper i Hillerød).
- 4) Christian Anton Møldrup (afd. Capt. v. Møldrup i Kjøbenhavn).
- 5) Hans Baldemar Arng (Kammerraad, practiserende Læge Arng i Hillerød).
- 6) Frits Carl Olsen (Kongelig Kammerlakai Olsen).
- 7) Hans Hermann Theodor Mogens Petersen (Broder til Nr. 8 i II Cl.).
- 8) Christian Georg Drøleff (Kjøbmand Drøleff i Hillerød).
- 9) Just Christian Andresen (Gudsforvalter Andresen paa Krabbesholm).
- 10) Peter August Drøleff (Broder til Nr. 8 i I Cl.).
- 11) Christian Andresen Hassefriis (Hofapotheker Hassefriis i Hillerød).
- 12) Peter Werner Nielsen (Broder til Nr. 13 i III Cl.).

Stipendier og Gratistpladser.

I Loven af 14 April 1852 om Ordningen af de oeconomicke Forhold ved Nedlæggelsen af den lærde Skole i Slagelse blev blandt Andet bestemt i § 4, at Slagelse lærde Skoles Stipendiefond skulde bestyres under Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet som en særlig Fond til særskilte Stipendier, ved hvis Uddeling Disciple fra Slagelse By og Omegn skulde komme i fortrinlig Betragtning. Fremdeles bemyndigedes Ministeriet til at bestemme Antallet af disse Stipendiepladser og fordele samme mellem de lærde Skoler i Næstved, Frederiksborg og Sorø. Derhos blev samme Ministerium i Lovens § 5 bemyndiget til i 5 Aar, fra Slagelse lærde Skoles Nedlæggelse at regne, at anvende et Beløb af 300 Rbdlr. aarlig, fordeelt i Portioner af ikke under 30 Rbdlr. og ikke over 60 Rbdlr., til overordentlig Under-

støttelse deels for uformuende Disciple, der fra Slagelse lærde Skole formedelst dens Nedlæggelse gaae umiddelbart over til andre lærde Skoler, deels overhovedet for skolesøgende Disciple i andre lærde Skoler fra Slagelse By og Omegn. I Skrivelse af 23 Nov. 1852 underrettede Ministeriet mig om, at forrige Slagelse lærde Skoles Stipendiefond, som nu var inddraget under Universitetsquæsturen, for Tiden udgjorde omtrent 9310 Rbdlr., af hvilket Beløb Renten à 4%, circa 372 Rbdlr. aarlig altsaa vilde staae til Raadighed til Uddeeling af Stipendier til Disciple ved ovennævnte 3 Skoler efter Lovens Bestemmelse. Derhos opfordrede Ministeriet Rectorerne for disse 3 Skoler til hver for sig at afgive deres Erklæringer over visse Regler, som Ministeriet foreløbigt havde opstillet for den nærmere Ordning af denne Sag. Efterat have modtaget disse, fastsatte da Ministeriet under 7 Januar 1853 følgende Regler for denne Fonds Vedkommende.

- 1) Fondens Midler bestyres under Ministeriets Overbestyrelse af Universitetsquæsturen, hvor dens Effecter blive at opbevare, og hvorfra de aarlig af Fonden tildeelte Stipendiebeløb blive at udbetale og at tilstille de respective Skoler, umiddelbart efterat Stipendiefordelingen er approberet af Ministeriet, for at udbetales de paagældende Disciple, forsaavidt Stipendierne strax enten for en Deel eller heelt komme til Udbetaling.
- 2) Foreløbigen og for det Første paa 5 Aar, fra indværende Skoleaar at regne, fordeles det aarlige Beløb, som kan anvendes til Stipendieportioner, saaledes mellem ovennævnte 3 Skoler, at Sorø Academies Skole tillægges Halvdelen af dette og enhver af de andre tvende Skoler en Fjerdedeel til Disposition. Dvereenstemmende hermed vil efter den nærmere Dpgivelse i Ministeriets Skrivelse af 23 November f. A. af Stipendiefondens Status nu for

Tiden, kunne aarlig stilles Sors Skole 180 Rbdr. og enhver af de to andre Skoler 90 Rbdr. til Raadighed.

3) Stipendiernes Størrelse bestemmes, ligesom ved Fdn. af 7 Nov. 1809 § 74 er fastsat for Stipendierne ved de lærde Skoler i Almindelighed, til 50, 35 og 20 Rbdr. aarlig, saaledes at i Reglen enhver Discipel først bliver at tildele Stipendium af den lavere Grad og derefter stiger til det høiere Stipendium. Fordelingen af det enhver Skole tillagte aarlige Beløb i saadanne Stipendieportioner kan stee saaledes, som det efter Omstændighederne ved hvert Skoleaars Begyndelse maa ansees anstændigst og hensigtsmæssigst, naar blot det hele til Raadighed staaende Beløb ikke overskrides. For Udbetalingen af Stipendierne gjælder den i Fdn. af 7 Nov. 1809 § 80 givne Regel, at nemlig Stipendiet oplægges, forsaavidt nemlig Stipendiatens Fornødenheder ikke uafviselig kræve en større eller mindre Udbetaling i Skoleaarets Løb.

4) Betingelserne for Afgangen til Stipendieportionerne ere, med Undtagelse af den Disciple fra Slagelse By og Omegn ifølge Loven af 14 April 1852 § 4 hjemlede Fortrinsret, de samme som for Beneficier i Almindelighed ved de lærde Skoler ere foreskrevne ved nysnævnte Fdn. §§ 76 og 77, ligesom ogsaa for Dphøret og Tabet af Stipendierne de ved Fdn.'s §§ 83 og 84 givne Regler blive anvendelige.

5) Hvad der af Stipendierne hjemfalder ved Uflid, slet Dypførsel eller Udmeldelse af Skolen, oplægges til Fordeel for Fonden i det Hele, og efterhaanden som Fondens Midler forøges saameget, at nye Portioner lade sig oprette, bliver det af Ministeriet nærmere at bestemme, hvilken af de paagjældende Skoler de derved oprettede Portioner skulle tillægges.

Disse 90 Rbdr. af Slagelsestipendiet ere for indværende Skoleaar uddeelte saaledes, at P. Nielsen og E. B. Jessen ere tillagte hver en Portion af 35 Rbdr. og B. Chr. R.

Königsfeldt en Portion af 20 Rbdr., Alt at oplægge til Bedkommendes Afgang til Universitetet efter fuldstændig afsløvet Afgangseramen. Af Skolens egne Stipendier er for indevarende Skoleaar bevilget Stipendier til et Beløb af 285 Rbdr., nemlig P. S. B. Heegaard og E. Chr. Schebel hver en Portion paa 50 Rbdr.; J. P. Jørgensen, H. Chr. Holdt og F. H. H. Verche hver en Portion af 35 Rbdr.; og A. N. L. Hansen, M. Clausen, S. D. S. Rump og Chr. A. E. Wineken hver en Portion af 20 Rbdr., ligeledes Alt at oplægge til Bedkommendes Afgang til Universitetet. Fri Underviisning for hele Skoleaaret bevilgedes endvidere 12 Disciple, nemlig S. Chr. E. Hall, S. P. B. Albrethsen, A. E. Chr. Clausen, H. E. A. Lassen, P. L. S. Gulstad, C. B. Erslev (senere udmældt), C. P. Spang, J. B. G. Dbelig, M. F. K. Blichfeld, J. A. Lund, H. Arng og F. A. Hansen, og fra 1 April G. E. A. D. Hørup og A. Lange. De to miltkiste Stipendier paa 20 Rbdr. hvert halvaarlig ere oppebaarne for Dec. Termin f. A. af J. Chr. F. Ulrik og J. B. G. Dbelig, for Juni Termin d. A. af J. B. G. Dbelig og F. H. H. Verche. Fremdeles ere L. B. Jesen og P. Nielsen ved Ministerialskrivelse af 14 Marts 1853 bevilgede resp. 60 og 30 Rbdr. extraordinaire Stipendier for indevarende Skoleaar af den ved Loven af 14 April 1852 § 5 in sine hjemlede extraordinaire Understøttelse til Disciple fra Slagelse By og Omegn, hvilke Stipendier dog ikke ville kunne udbetales dem, førend det dertil fornødne Beløb er stillet til Ministeriets Raadighed ved den forventede Finantslov for 1853—54. 5 af det forrige Aars Gratister maatte paa Grund af Uslid anordningsmæssigt miste Beneficium af fri Underviisning; den ene af dem tillige Stipendium. For Tiden have følgende Disciple Stipendieoplæg indestaende i

Sparekassen eller hos Universitetsquæsturen til følgende Beløb:
 E. Chr. Schebel 50 Rbdr., P. S. Heegaard 85 Rbdr., J.
 P. Jørgensen 35 Rbdr., P. Nielsen 35 Rbdr., Th. E. Lund
 20 Rbdr., A. C. Chr. Clausen 40 Rbdr., H. Chr. Holch
 35 Rbdr., L. B. Jessen 45 Rbdr., A. N. L. Hansen 20
 Rbdr., M. Clausen 40 Rbdr., F. H. H. Lerche 55 Rbdr.,
 S. D. S. Rump 20 Rbdr., Chr. A. E. Wineken 20 Rbdr. og
 B. Chr. N. Kongsfeldt 20 Rbdr., tilsammen 520 Rbdr.

Bibliotheket. Samlinger.

Disse vedblive bestandigt at modtage Forøgelse, deels ved Forsendelser fra Cultusministeriet, deels ved Indkjøb saavel for den normerede Sum (350 Rbdr. for Regnskabsaaaret 1 April 1852—31 Marts 1853) som for Disciplenes Bidrag til Morstabsbibliotheket, der for dette Skoleaar har andraget 71 Rbdr.; deels ved Gaver fra Private, hvoriblandt maa udhæves en særdeles værdifuld Gave fra Fru Kammerjunkerinde v. Schmidten, bestaaende af circa 250 Bind af hendes afdøde Mand's Bibliothek, henhørende til Æsthetik, Philosophi, Historie, Geographi, Philologi, Theologi og Jurisprudens. Fra Herr Colonibestyrer Arng i Grønland har man modtaget som Gave nogle udstoppede grønlandske Fugle, og fra Herr Prof. Steenstrup den sidste Forsendelse for Resten af de i Aaret 1850 til Grundlæggelsen af en zoologisk Samling bevilgede 200 Rbdr. Det er paatænkt i næste Aars Program at meddele en fuldstændig Catalog over Skolens physiske, mineralogiske og zoologiske Samling, i Forbindelse med et Tillæg til den i 1852 trykte Catalog over Bibliotheket.

De i Skoleaaret gennemgaaede Pensn. Lære- og Læsebøger.

Dansk.

- VII** Cl. Winthers nordiske Mythologi og Thorsens danske Litteraturhistorie fra p. 77 til Enden. Disciplene ere øvede i mundtlige Foredrag deels over selvvalgte, deels over opgivne Themaer. 3 Regelen ere 3 Stile skrevne om Maaneden.
- VI** Cl. Thorsens Litteraturhistorie forfra indtil Holbergs Død; af Borgens Veiledning ere læste Afsnittene om den gode Stils Egenskaber og Metaphorer. Sneedorff-Birchs Rettskrivningslære er benyttet. Mundtlige og skriftlige Dvælseser som i **VII** Cl. Læsning af flere Digterværker.
- V** Cl. Sneedorff-Birchs Rettskrivningslære forfra indtil Metriken. 1 Stil er skreven om Ugen. Flere æsthetiske Værker ere læste.
- IV** Cl. Til Læseøvelser er benyttet Holsts poetiske Læsebog. Rettskrivningslæren er gennemgaaet efter Sneedorff-Birchs Lærebog. 1 ugentlig Stil, mest af beskrivende Indhold.
- III** Cl. Holsts prosaiske Læsebog er benyttet til Dvælseser i Læsning og Analyse. Bojesens danske Sproglære er læst fuldstændig. 1 ugentlig Stil.
- II** Cl. Molbechs danske Læsebog fra p. 146 til Enden. Bojesens danske Sproglære indtil Ordstillingen, dog med Forbigaaelse af flere Anmærkninger. To ugentlige Stile, deels efter Dictat, deels Gjenfortælling.
- I** Cl. Molbechs danske Læsebog fra Begyndelsen til p. 153 er benyttet til Dvælseser i Læsning, Gjenfortælling og

Analyse. Af Holsts Smaadigte til Udenadslæsning ere gjennemgaaede og lærte elleve. To til tre ugentlige Stile ere skrevne efter Dictat.

Latin.

- VII Cl. A.** Ciceros Taler mod Catilina, for det maniliske Lovforslag, for Milo, for Deiotarus; Disputationes Tuscul. 1ste til 3die Bog; hans Breve i Rielsens Udgave, 7de og 8de Afsnit; Livius 2den til 4de Bog; Virgils Æneide 2den til 4de Bog; Horats's Oder 2den og 3die Bog; Sammes Epistler og Ars poetica*). Forstjellige Punkter af Grammatiken efter Madvig ere behandlede, eftersom Læsningen eller de skriftlige Arbejder dertil gav Anledning; det Væsentligste af Litteraturhistorie og Antiquiteter er meddeelt efter Tregder og Bojesen. To Stile ugentligt.
- VII Cl. B,** som i Dvrigt har havt Underviisning fælleds med **VII Cl. A,** har ikke læst 1ste Bog af Disputationes Tuscul. eller 3die Bog af Livius; heller ikke 3die Bog af Horats's Oder eller hans Epistler og Ars poetica. Af Æneiden have de læst 1ste og 4de Bog.
- VI Cl.** Ciceros Tale for S. Roscius Amerinus, Disputationes Tuscul. 3die Bog, Livius 5te Bog, Æneidens 2den Bog, Horats's Oder 2den Bog. Syntaxen i Madvigs Grammatik er repeteret og enkelte Afsnit gjennemgaaede af Bojesens Antiquiteter. To Stile hveranden Uge, tre hveranden Uge. Hver 14de Dag er en Stil skreven paa Skolen uden Benyttelse af Lexicon og Grammatik.

---

*) Afskilligt heraf var forhen læst og blev nu blot repeteret. Samme Bemærkning gjælder ved Græksen om denne Klasse.

- V Cl.** Ciceros Taler for det maniliske Lovforslag og for Deiotarus; Livius 5te Bog. Formlære og Syntax i Madvigs Grammatik ere næsten heelt gennemgaaede. Tre Stile ugentligt, af hvilke een udarbeides paa Skolen.
- IV Cl.** Cæsars Bellum Gall. 1ste og 2den Bog. Af Madvigs Grammatik er Formlæren repeteret; i Syntaren er læst Reglerne om Gjenstandsætninger med ut og lignende Partikler, om Infinitiv, 1ste Affnit indtil Adjectivene. To Stile ugentligt, den ene paa Skolen.
- III Cl.** Bergs og Møllers Læsebog p. 1—35. Af Cornelius Nepos Miltiades og Themistocles. Af Madvigs Grammatik Formlæren indtil Ordbyggelseslæren. Skriftlige Øvelser et Par Gange ugentligt paa Skolen.

Græsk.

- VII Cl. A.** Homers Odyssee 5te til 8de samt 21de og 22de Bog; Herodots 7de og 9de Bog; Xenophons Memorabilia 1ste og 2den Bog; Platons Apologia Socratis og Kriton; Demosthenes's Tale om Kronen; Sophocles's Ajax. Hovedpunkterne af Madvigs græske Syntax ere gennemgaaede, eftersom Læsningen dertil gav Anledning; ligeledes Antiquiteterne; Litteraturhistorien efter Tregder.
- VII Cl. B.** Odysseens 5te til 8de Bog; Herodots 6te og 7de Bog; Xenophons Memorabilia 1ste Bog; Platons Apologia Socratis og Kriton. Grammatik, Antiquiteter og Litteraturhistorie ligesom **VII Cl. A.**
- VI Cl.** Homers Odyssee 8de Bog; Herodots 7de Bog c. 1—156; Xenophons Memorabilia 1ste Bog. Madvigs græske Syntax er ideligt benyttet under Læsningen.
- V Cl.** Xenophons Anabasis 1ste og 2den Bog; Tregders Formlære indtil Ordbyggelseslæren. De vigtigste Regler af Syntaren ere meddeelte under Læsningen.

- IV** Cl. Ranges Læsebog p. 1—23, 85—103. Tregders
Formlære indtil Orddannelseslæren.

Hebraisk.

- VII** Cl. A. Genesis; Psalme 1—15; et fuldstændigt Curfus
i Grammatiken efter Whitte.
- VII** Cl. B. Genesis Cap. 1—18; Whittes Grammatik til
§ 77 incl. med Undtagelse af 6te og 7de Cap.

Tydsff.

- VI** Cl. Af Hjorts Læsebog den poetiske Deel fra Begyndel-
sen til p. 130. Af Lorenzens Stiløvelser er mundtlig
oversat p. 1—23. Ugentligt ere to Stille skrevne efter
Lorenzens Stiløvelser, den ene hjemme, den anden paa
Skolen. Meyers Grammatik. I Litteraturhistorie er
læst det Udtog, som findes i Hjorts Læsebog.
- V** Cl. Hjorts Læsebog p. 433—480; mundtlige Øvelser
efter Lorenzens Stiløvelser p. 1—13; ugentligt een Stil
efter samme Lærebog; Meyers Grammatik.
- IV** Cl. Hjorts Læsebog p. 164—195, 235—245; mundt-
lige Øvelser efter Lorenzen p. 1—14; ugentlig een Stil
efter samme Lærebog; Meyers Grammatik til p. 42.
- III** Cl. Hjorts Læsebog p. 64—104. Af Rungs og Jürs
Materialier er mundtlig gjennemgaaet fra p. 108—118.
Meyers Grammatik til de uregelmæssige Verber.
- II** Cl. Rungs Læsebog p. 117—169, 173—182, 207—
220. Rungs og Jürs Materialier forfra til p. 40 ere
benyttede til mundtlig Oversættelse fra Daansf. Hele
Formlæren efter Meyers Grammatik.
- I** Cl. Rungs Læsebog p. 34—117, 129—151, samt en-
kelte Stykker af den poetiske Deel. Det Vigtigste af

Formlæren indtil de uregelmæssige Verber efter Meyers Grammatik.

Franst.

- VI Cl. Statarist Borrings Etudes p. 62—105, 341—347, 404—422. Cursorist den største Deel af les trois mousquetaires par A. Dumas, tome II. Hele Borrings Grammatik. Ugentligt een Stil.
- V Cl. Borrings Etudes p. 1—64, 109—138, 221—228, 280—318, 360—377. Hele Borrings Grammatik. Ugentligt een Stil.
- IV Cl. Borrings Læsebog for Mellemklasser p. 106—159, 230 til Enden. Af Borrings Grammatik hele Formlæren, og af Syntaxen Læren om Artiklen. Een Stil ugentligt efter Borrings Stiløvelser.
- III Cl. Borrings Læsebog for Mellemklasser p. 1—53, 74—106. Af Borrings Grammatik hele Formlæren, dog kun de vigtigste uregelmæssige Verber. Een Stil ugentligt efter Borrings Stiløvelser.
- II Cl. Borrings Manuel p. 23—41, 81—95, 115—138. Af Borrings Grammatik Substantivernes Declination, Talord, Pronomina, Hjelpeverberne og de 4 Conjugationer.

Religion.

- VII Cl. Gads Lærebog p. 36—163. Af det nye Testamente i Grundsproget Johannes's Evangelium.
- VI Cl. Gads Lærebog § 40—§ 102. Hele Herslebs større Bibelhistorie.
- V Cl. Gads Lærebog §§ 1—39, 101—120. Af Herslebs større Bibelhistorie p. 1—32, 187 til Enden. Endeel af Marcus's Evangelium.

- IV Cl.** Valles Lærebog Cap. VI C til Enden. Herslebs større Bibelhistorie fra 5te Periode i det G. T. til 3die Periode i det N. T. Lucas's Evangelium og Endeel af Apostlenes Gjerninger.
- III Cl.** Valles Lærebog Cap. IV—VI C. Herslebs større Bibelhistorie forfra til 5te Afdeling.
- II Cl.** Valles Lærebog Cap. I—III. Hele Herslebs mindre Bibelhistorie og Endeel Psalmer. Af det G. T. er læst 1ste og Endeel af 2den Samuels Bog.
- I Cl.** Herslebs mindre Bibelhistorie forfra til Jesu Parabler. Luthers Catechismus til Nadverens Sacramente, og Endeel Psalmer. Af det G. T. er læst 1ste og Endeel af 2den Mose Bog.

Mathematif.

- VII Cl. A.** Astronomi og mathematiff Geographi er repeteret efter Duffen, Arithmetik efter Fallesen, Geometri efter Doppermann, Stereometri efter Mundt og Plantrigonometri efter Ramus. 3 Almindelighed een skriftlig Dpgave hver Uge.
- VII Cl. B.** Af Fallesens Arithmetik er læst Læren om Rædebrot og Logarithmer, samt hele Bogen repeteret; desuden er læst Stereometri efter Mundt og Plantrigonometri efter Ramus. Een skriftlig Dpgave ugentligt.
- VI Cl.** Af Fallesens Arithmetik er læst Cap. X—XII, Cap. I—VII, samt repeteret Cap. VIII og IX. Af Doppermanns Geometri 2den Bog er læst § 1, 2, 3 (undtagen Tillæggene), Læren om π samt Endeel af Dpgaverne; 1ste Bog er repeteret. Een skriftlig Dpgave ugentligt.
- V Cl.** Af Fallesens Arithmetik er læst Cap. VI, VII og IX, og repeteret Cap. I—V. Af Ramus's Geometri er læst

p. 53—74 samt nogle af Constructionsopgaverne S. 4 p. 84. Pag. 1—51 er repeteret. En skriftlig Opgave ugentligt.

- IV** Cl. Af Fallesens Arithmetik er læst Cap. I—V og IX samt Proportionslæren. Af Ramus's Geometri p. 1—51. Bogstavregning og Ligninger indøvede hjemme og paa Skolen.
- III** Cl. Omvendt og sammensat Reguladetri, den Reffiste Regel, Reguladetri i Brøk. 3 Bogstavregning de fire Regningsarter efter Bergs Opgaver indtil Decimalbrøk.
- II** Cl. Regning med Brøk, Reguladetri i hele Tal.
- I** Cl. De fire Regningsarter i benævnte Tal, Reguladetri i hele Tal, Brøk.

Naturlære.

- VII** Cl. A. Den mekaniske Fysik læst efter Drsted, den kemiske repeteret efter Silfverberg.
- VII** Cl. B. Den mekaniske Fysik læst efter Drsted.

Naturhistorie.

- VI** Cl. Zoologi efter Bramsens og Dreyers Lærebog. Speciel Botanik, Planteanatomi, Plantefysiologi og Plantegeographi efter Petits Lærebog.
- V** Cl. Af Zoologien Leddedyr og Bløddyr efter Bramsens og Dreyers Lærebog. Af Botaniken Planteanatomi og Plantefysiologi efter Petits Lærebog.
- IV** Cl. Speciel Botanik efter Petits Lærebog. Dvælses i at bestemme Planter efter Petits Tabeller.
- III** Cl. Menneskets, Pattedyrenes, Fuglenes og Krybdyrenes Naturhistorie efter Bramsens og Dreyers Lærebog. Dvælses i at bestemme Planter efter Petits Tabeller.

- II Cl.** Pattedyr, Fugle og Krybdyr efter Bramsens og Dreyers Lærebog. Dvælses i at bestemme Planter.
- I Cl.** Beskrivelse af de vigtigste Pattedyrs, Fugles, Krybdyrs og Fiskes Ydre, Levemaade og Betydning for Menneskene, med Benyttelse af Naturalier og Afbildninger.

Historie.

- VII Cl.** Et fuldstændigt Cursus i Verdenshistorien.
- VI Cl.** Danmark, Tydskland, Schweiz og Italien.
- V Cl.** Folkvandringens og Arabernes Periode (efter Weber); Frankrig, England, Spanien, Portugal, Nederlandene og Tydskland.
- IV Cl.** Den gamle Historie efter Weber; den gamle Geographi efter Königsfeldt.
- III Cl.** Danmarks Historie fra Calmarunionen til den nærværende Tid efter Allen.
- II Cl.** Rosfods fragmentariske Historie fra Reformationen til den nærværende Tid; Danmarks Historie indtil 1042 efter Allen.
- I Cl.** Rosfods fragmentariske Historie indtil Carl den 1ste i England.

Geographi.

- VI Cl.** Et fuldstændigt Cursus efter Velschow.
- V Cl.** Den almindelige Indledning til Geographien og den specielle til Europa, Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Preussen, Tydskland, Nederlandene, Belgien og det britiske Rige.
- IV Cl.** Asien, Africa, America, Australien efter Velschow.
- III Cl.** Velschows Geographi fra det britiske Rige til Asien.
- II Cl.** Velschows Geographi fra Europa til det britiske Rige.
- I Cl.** Zengerslevs mindre Lærebog i Geographien.

I det nye Skoleaar er, under Forudsætning af Ministeriets Approbation*), paatænkt at bruge følgende Bøger i de forskjellige Classer.

VII Cl. I Latin og Græst forskjellige Afsnit af Cicero, Livius, Suetonius, Tacitus, Quintilian, Seneca, Horats, Virgil, Xenophon, Platon, de græske Tragikere og Talerere, Homer, Herodot, Alt efter nærmere Bestemmelse. Tregders Litteraturhistorie, Bojesens græske og romerske Antiquiteter, Madvigs latinske Grammatik og græske Syntax, Tregders græske Grammatik, et græst N. Test., Gads Lærebog, Thortsens Litteraturhistorie, Winthers nordiske Mythologi, Borgens Veiledning til Udarbejdelser, Sneedorff-Birchs Rettskrivningslære, Steens mathematisk Geographi, Ramus's Trigonometri, Doppermanns Geometri, Fallesens Arithmetik, Mundts Stereometri, Müllers chemiske Physik (samt for VII A Drstedes mekaniske Physik), Lalandes Logarithmer, Webers Berdenshistorie, Kosfods Udtog af Historien, Allens Danmarks Historie, Königsfeldts gamle Geographi; samt for dem, der læse Hebraisk, en hebraisk Bibel og Whittes Grammatik.

VI Cl. Ciceros Taler (Madvig), Disputationes Tuscul. (Tregder), Livius 2den Pentade, Virgil, Horats, Herodot, Odysseen, Xenophons Memorabilia (Thomsen), Madvigs latinske Grammatik og græske Syntax, Tregders græske Grammatik, Sammes Litteraturhistorie, Bojesens græske og romerske Antiquiteter, Gads Lærebog, Herslebs større

---

*) Da det er tænkeligt, at en eller anden af disse Bøger vil blive ombyttet med en anden, anmodes vedkommende Disciple om ikke at anskaffe sig de i det Følgende nævnte Bøger uden først nærmere at forespørge sig hos Rector eller Faglæreren.

Bibelhistorie, Thortsens Litteraturhistorie, Winthers nordiske Mythologi, Borgens Veiledning, Sneedorff-Virchs Retskrivningslære, Borrings Etudes litteraires (4de Udg.), Sammes Stiløvelser (4de Udg.) og Grammatik (6te eller 7de Udg.), Hjorts tydske Læsebog (poetisk Deel), Lorenzens Stiløvelser, Meyers tydske Grammatik, Ramus's Geometri, Fallesens Arithmetik, Bramsens og Dreyers Zoologi og Botanik, Petits Botanik, Webers Verdenshistorie, Kosods Udtog af Historien, Allens Danmarks Historie, Munthes Geographi ved Velschow, Kongesfeldts gamle Geographi, et Atlas.

V Cl. Ciceros Taler (Madvig), Livius 2den Pentade, Feldbauschs Chrestomathi af Dvids Metamorphoser, Xenophons Anabasis, Madvigs latinste Grammatik, Tregders græske Grammatik, Bojesens romerske Antiquiteter, et dansk N. Test., Gads Lærebog, Herslebs større Bibelhistorie, Borgens Veiledning, Sneedorff-Virchs Retskrivningslære, Borrings Etudes litteraires (4de Udg.), Sammes Stiløvelser (4de Udg.) og Grammatik (7de Udg.), Hjorts tydske Læsebog profaisk Deel (2den Udg.), Lorenzens Stiløvelser, Meyers tydske Grammatik, Ramus's Geometri, Fallesens Arithmetik, Bramsens og Dreyers Zoologi og Botanik, Petits Botanik, Webers Verdenshistorie, Kosods Udtog af Historien, Allens Danmarks Historie, Munthes Geographi ved Velschow, Kongesfeldts gamle Geoprathi, et Atlas.

IV Cl. Julius Cæsars Gallerkrig (Whitte), Ciceros Taler (Madvig), Madvigs latinste Grammatik, Lunds græske Læsebog, Tregders græske Grammatik, et dansk N. Test., Balles Lærebog, Herslebs større Bibelhistorie, Holsts danske poetiske Læsebog, Sneedorff-Virchs Retskrivningslære, Bojesens danske Grammatik, Borrings franske Læ-

sebog for Mellemklasser (5te Udg.), Sammes Stiløvelser (4de Udg.) og Grammatik (7de Udg.), Hjorts tydske Læsebog profaisk Deel (2den Udg.), Lorenzens Stiløvelser, Meyers tydske Grammatik, Ramus's Geometri, Fallesens Arithmetik (hvis denne Bog kan faaes; i manglende Fald Steens Arithmetik), Bramsens og Dreyers Zoologi og Botanik, Petits Botanik, Webers Verdenshistorie, Munthes Geographi ved Belschow, Kongssfeldts gamle Geographi, et Atlas.

- III** Cl. Bergs og Mollers latinste Læsebog, Madvig's latinste Grammatik, et dansk N. Test., Balles Lærebog, Herslebs større Bibelhistorie, Holsts danske profaiske Læsebog, Bojesens danske Grammatik, Borrings franske Læsebog for Mellemklasser (7de Udg.), Sammes Stiløvelser (5te Udg.) og Grammatik (7de ell. 8de Udg.), Hjorts tydske Læsebog profaisk Deel (3die Udg.), Lorenzens Stiløvelser, Meyers tydske Grammatik, Ursins Regnebog, Bergs Opgaver, Bramsens og Dreyers Zoologi og Botanik, Allens Danmarks Historie, Munthes Geographi ved Belschow, et Atlas.
- II** Cl. En Bibel, en Psalmebog, Katechismus, Balles Lærebog, Herslebs mindre Bibelhistorie, Molbechs danske Læsebog, Holsts Smaadigte til Udenadslæsning, Bojesens danske Grammatik, Borrings Manuel (7de Udg.) og Grammatik (8de Udg.), Rungs tydske Læsebog for lavere Classer, Rungs og Jürs Materialier, Meyers tydske Grammatik, Ursins Regnebog, Rabens Regneopgaver, Bramsens og Dreyers Zoologi og Botanik, Kofods fragmentariske Historie, Allens Danmarks Historie, Munthes Geographi ved Belschow, et Atlas.
- I** Cl. En Bibel, en Psalmebog, Katechismus, Herslebs mindre Bibelhistorie, Molbechs danske Læsebog, Holsts Smaa-

digte til Udenadslæsning, Rungs tydske Læsebog for lavere Classer, Meyers tydske Grammatik, Ursins Regnebog, Rabens Regneopgaver, Rosfods fragmentariske Historie, Ingerslevs lille Geographi, et Atlas.

Schema over den offentlige Afgangsexamen og Hovedexamen i Frederiksborg lærde Skole i Aaret 1853.

Torsdagen d. 23 Juni

- Rt. 8. VII Cl. Latinsk Version, VI Cl. Tydsk Stil. D. Ho.
 „ 5. VII og VI Cl. Arithmetisk Opgave. Ko.

Fredagen den 24 Juni.

- Rt. 8. VII og VI Cl. Latinsk Stil. D. B.
 „ 5. VII og VI Cl. Geometrisk Opgave. Ko.

Lørdagen den 25 Juni.

- Rt. 8. VII og VI Cl. Dansk Stil. Ho.

Fredagen den 8 Juli.

- Rt. 8. V—I Cl. Dansk Stil. Ko. Kn. L.
 „ 5. V—III Cl. Latinsk Stil. Ho. Kn. L.

Lørdagen den 9 Juli.

- Rt. 8. VII Cl. B. Latin. D. R. F.
 „ 12. IV Cl. Latin. R. D. F.
 „ 5. VI Cl. Religion. B. Ko. H.
 „ 8. V Cl. Historie og Geographi. Ko. L. B.

- Rl. 1. II Cl. Fransk. He. B. Kn.
 „ 5. III Cl. Regning. Kn. Ho. R.

Mandagen den 11 Juli.

- Rl. 8. VII Cl. B. Græsk. D. R. F.
 „ 12. II Cl. Dansk. He. D. B.
 „ 5. III Cl. Fransk. B. Rø. He.
 „ 8. III Cl. Naturhistorie. Kn. L. Ho.
 „ 1. I Cl. Naturhistorie. Kn. L. Ho.
 „ 5. V og IV Cl. Mathematiste Opgaver. Ho. R. Kn.

Tirsdagen den 12 Juli.

- Rl. 8. VII Cl. B. Historie. Rø. D. F.
 „ 12. IV Cl. Mathematik og Naturhistorie. Ho. Kn. R. L.
 „ 5. V Cl. Latin. D. R. F.
 „ 12. VI Cl. Mathematik. Ho. R. Kn.
 „ 1. I Cl. Dansk. He. D. B.
 „ 5. II Cl. Religion. B. Kn. He.

Onsdagen den 13 Juli.

- Rl. 8. VII Cl. A. Latin og Græsk. Madvig, D. F.
 „ 12. VI Cl. Naturhistorie. Kn. L. Ho.
 „ 5. VI Cl. Geographi. Madvig, Rø. R.
 „ 8. III Cl. Tydsk. L. Ho. He.
 „ 1. I Cl. Religion. B. Rø. He.
 „ 5. V Cl. Tydsk. L. B. He.

Torsdagen den 14 Juli.

- Rl. 8. VII A. Historie og Religion. Madvig, Rø. F. —
 B. Rø. He.
 „ 12. VI Cl. Tydsk. L. D. He.
 „ 5. VI Cl. Fransk. Madvig, B. He.

- Kl. 8. V Cl. Mathematif. Ho. R. Kn.
 " 1. IV Cl. Historie og Geographi. R. Ks. B.
 " 5. III Cl. Historie og Geographi. L. D. Ks.

Fredagen den 15 Juli.

- Kl. 8. VII Cl. A. Mathematif og Physik. Ho. R. Kn.
 " 12. IV Cl. Religion. B. Ks. Kn.
 " 5. VII Cl. B. Mathematif. Ho. R. Kn.
 " 8. VI Cl. Historie. Ks. D. F.
 " 1. II Cl. Tydst. He. L. R.
 " 5. V Cl. Fransk. B. He. F.

Løvdagen den 16 Juli.

- Kl. 8. VII Cl. B. Religion. B. Ks. He.
 " 12. V Cl. Græst. R. D. F.
 " 5. III Cl. Religion. B. Kn. He.
 " 8. II Cl. Naturhistorie. Kn. L. Ho.
 " 12. IV Cl. Tydst og Fransk. L. B. He.
 " 5. I Cl. Historie og Geographi. L. D. Ks.

Mandagen den 18 Juli.

- Kl. 8. VII Cl. B. Physik. Ho. R. Kn.
 " 11. VII Cl. Hebraiff. Ks. D. B.
 " 12. IV Cl. Græst. R. D. F.
 " 5. VI Cl. Græst. D. R. F.
 " 8. II Cl. Historie og Geographi. L. Ks. He.
 " 12. III Cl. Danst. He. L. B.
 " 5. V Cl. Religion. B. Ks. He.

Tirsdagen den 19 Juli.

- Kl. 8. VI Cl. Latin. D. R. F.
 " 12. III Cl. Latin. R. D. F.

Kl. 8. V Cl. Naturhistorie. Kn. 8. Ho.

„ 12. I Cl. Tydsk. He. 8. Ho.

Onsdagen den 20 Juli foretages Censuren. Torisdagen den 21 Juli Kl. 8 Formiddag holdes Proven over de nyansmældte Disciple. Fredagen den 22 Juli Kl. 10 foretages Translocationen samt Proclamationen af Afgangseramens Udfald. Tirsdagen den 23 August tager Underviisningen for det nye Skoleaar sin Begyndelse.

Disciplenes Fædre og Bærger samt andre Skolens Belyndere indbydes herved til at bæare den mundtlige Deel af Afgangseramen og Hovedexamen samt Translocationen og Proclamationen af Afgangseramen med deres Nærvarrelse.

Frederiksborg lærde Skole, i Juni 1853.

H. M. Flemmer.

1853.